

III. TARIM ORMAN ŞÛRASI SONUÇ BİLDİRGESİ

III. Tarım Orman Şûrası: 18-21 Kasım 2019 tarihleri arasında öğretim üyeleri, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri, çiftçiler ile Bakanlığımız ve diğer kamu kurum/kuruluşları konu uzmanlarının yoğun katılımıyla **Ankara**'da gerçekleştirilmiştir.

1. Tarım ve orman politikalarının **stratejik üretim** ve **sürdürülebilirlik** ilkeleri temel alınarak oluşturulması, **bütüncül ve entegre** bir yöntemle hayata geçirilmesi,
2. Tarım sektörünün yapısını iyileştiren, doğal kaynakları ve çevreyi koruyan, en az üç yıllık dönemi kapsayacak, aktif çiftçi odaklı, üretim, kalite, ulaşılabilir fiyatlar ve sürdürülebilirliği esas alan **yönlendirici bir destekleme** sisteminin oluşturulması,
3. Tarımsal işletmelerde **küçük, orta ve büyük ölçekli işletme** tanımlarının yapılarak faaliyetlerin planlanması,
4. Sürdürülebilirlik, verimlilik ve rekabet ilkelerine dayalı, **birim sudan maksimum faydayı sağlayacak, tarımsal üretim planlamasının** bir devlet politikası haline getirilerek güvence altına alınması,
5. Arazi toplulaştırma ve sınıflandırma projelerinin hızlandırılarak on yıl içerisinde tamamlanması, toprak bilgi sistemine dayalı **tarımsal arazi kullanım planlarının** hazırlanması,
6. Atıl tarım arazilerinin üretime kazandırılması için **arazi bankacılığı ve birlikte üretim** gibi alternatif modellerin oluşturularak yaygınlaştırılması, **miras mevzuatı** geliştirilerek tarım arazilerindeki intikal sorununun çözülmesi,
7. Uzun vadede ortaya çıkabilecek olan risklerin bertaraf edilmesi, ürün çeşitliliği, dış ticarete sürekliliği sağlama, ürün maliyetlerinin düşürülmesi ve en önemlisi jeopolitik siyaset açısından **yabancı ülkelerde stratejik anlamda üretimin teşvik edilmesi** için arazi kiralamalarının devam edilmesi, uluslararası tarım ve orman faaliyetlerinin kurumsal altyapıya kavuşturulması,
8. Tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla etkin iş birliği yapılarak **tohumdan sofraya dijital değer zincirinin** kurulması, **tarım sayımının** yapılması ve güncellenebilir veri tabanının oluşturulması,
9. Serbest piyasa düzeni içerisinde tarımsal ürünlerde fiyat spekülasyonlarının önüne geçilmesi için **stok takip sisteminin** oluşturulması, **gıda depolarında** izlenebilirliğinin sağlanması,
10. **Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuğu** kapsamındaki ürünlerin artırılması, sistemin geliştirilmesi, lisanslı depo işletmelerince tarım ürünlerine dayanılarak oluşturulan **elektronik ürün senetleri ticaretinin** yaygınlaştırılması,
11. Aile işletmeciliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak için **kadın ve gençlerde girişimciliğin** desteklenmesi,
12. Bitki ve hayvan hastalıkları ile etkin mücadelede **yerli ilaç ve aşı üretiminin** teşvik edilmesi,
13. **Buzağı ölümleri ve döl verimi** istatistiklerinde uluslararası ortalamalara ulaşılması,
14. Kırmızı et sektöründe **küçükbaş hayvan eti tüketiminin özendirilmesi** ve pazar payının artırılması,
15. Küçük ve büyükbaş hayvancılıkta halk elinde ıslah ve benzeri projelerle **yerli ırklarımızın muhafaza ve ıslahına** yönelik çalışmaların artırılması,
16. Mera hizmetlerinin yürütülebilmesi, mera niteliği taşıyan alanların **tespit ve tahdit çalışmalarının ivedilikle tamamlanması**, üreticiler ve üretici örgütlerine tahsis edilmesi, **mera ıslahında** kullanılacak bitki tohumları geliştirme çalışmalarının teşvik edilmesi,

17. Büyükşehir belediyelerinde mahallelerin kırsal ve kentsel olarak yeniden yapılandırılması, **kırsal mahallelerde köy tüzel kişiliği yapısının korunması**, kırsal yaşamın Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde bütüncül ve entegre bir bakış açısıyla koordine edilmesi,
18. Su ürünlerinde balık işleme sektörünün geliştirilmesi, **pazarlama ve marka tescilinin** desteklenmesi, **ihracatın ve yerli tüketimin** artırılması,
19. Yetiştiricilikte ve avcılıkta **alternatif su ürünleri türleri** ile üretim ve verimliliğin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde artırılması,
20. Tarımsal verimliliğin artırılması ve kaynakların daha etkin kullanılması için bilişim teknolojisini tarım sektörüne entegre ederek **Akıllı Tarım Uygulamalarının yaygınlaştırılması**, **Akıllı Tarım** konusunda yetişmiş çiftçi/mühendis/ara eleman sayısının özel programlar uygulanarak artırılması,
21. **Sertifikalı tohum kullanımının** yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilmesi,
22. Ülkemizin yerel hazinesi olan **ata (yerel) tohum** çeşitlerinin korunması, geliştirilmesi ve ticarete kazandırılması,
23. Gıda ve yem güvenliği, halk sağlığı, bitki sağlığı, hayvan sağlığı ve refahını sağlamak amacıyla **tohumdan sofraya** tüm zincirde etkin bir izlenebilirlik sağlanması ve denetim sisteminin etkinliğinin artırılması,
24. Tarım ve ormancılıkta iklim değişikliği ile önemi daha çok artan **meteorolojik bilginin** üretimin her aşamasında etkin kullanılması, iklim değişikliğinin etkilerini izlemeye ve araştırmaya yönelik faaliyetlerin artırılması ve olası etkileri engellemeye yönelik eylem planlarının geliştirilmesi,
25. Toprak ve su kaynaklarının **sürdürülebilir yönetim ilkeleri** çerçevesinde kullanılması, korunması ve izlenmesinin sağlanması,
26. Ülkemiz su kaynaklarının daha etkin ve daha verimli yönetilebilmesi, ihtiyaç duyulan hukuki altyapının sağlanabilmesi amacıyla **Su Kanununun** çıkarılması,
27. Yeni sulama yatırımlarının ve rehabilitasyon projelerinin önümüzdeki 25 yılda tamamlanması, **tarımda suyun etkin ve verimli kullanılmasının** sağlanması,
28. **AR-GE ve inovasyonda** kaynakların daha etkin kullanılması için kamu, özel sektör ve üniversiteleri de kapsayacak yeni bir kurumsal altyapının oluşturulması,
29. Tarım ve ormancılıkta **yerli genetik kaynakların ve biyoçeşitliliğin** tespit, korunma, ıslah ve yaygınlaştırılması çalışmalarının artırılması,
30. Tarım ve orman ürünlerinde **kalite ve standardizasyon** çalışmalarının tamamlanması, sertifikasyon çalışmalarının yaygınlaştırılması,
31. Ülkemizde yetiştirilen ve uluslararası piyasalarda yüksek oranda talep gören tarım, gıda ve ormancılık ürünlerinde ihracat gelirlerini arzu edilen seviyelere çıkarmak için **marka, kalite, standardizasyon, tanıtım ve özendirme** çalışmalarının desteklenmesi, dünya üretiminde lider konumda bulunduğumuz ürünlerin **tanıtım faaliyetlerinin profesyonel** düzeyde yapılması ve pazar paylarının artırılması,
32. Tarım ve ormancılıkta **iş sağlığı ve güvenliği** uygulamalarının yaygınlaştırılması,

33. Tarım ve ormanla ilgili tüm **mevzuatın bütüncül olarak değerlendirilmesi**, yalın ve çelişkisiz bir mevzuat yapısının oluşturulması,
34. Kayıt, nakliye, hayvan pazarları ve mezbaha altyapımızın yenilenerek, **hayvan hareketlerinde** etkin kontrolün sağlanması,
35. Tarımsal girdi ve finansman ihtiyacını karşılayan **sözleşmeli bitkisel ve hayvansal üretim modellerinin** desteklenmesi ve yaygınlaştırılması,
36. **Arı ürünleri** üretiminde verimliliğin artırılması ve katma değerli arı ürünlerinin çeşitlendirilmesi, bal harici ürünlerin eğitimlerinin yaygınlaştırılması, tüketiminin artırılması,
37. Atık yönetiminde **sıfır atık hedefine** ulaşmak için geri dönüşüm tesislerinin artırılması, atıkların değerlendirilmesine yönelik AR-GE projelerinin desteklenmesi,
38. **Coğrafi işaretli ürünler, markalaşma** ve katma değerli üretim ile **pazar çeşitliliğinin** artırılması, coğrafi işaretlerin yönetim ve denetleme süreçlerinin gözden geçirilerek mevzuatın tamamlanması,
39. Kadastrosu kesinleşen ormanların tapuya tescilinin tamamlanarak, orman sınırı dışına çıkarılacak yerlerin tayin ve tespiti **(2/B)** çalışmalarında yaşanan mülkiyet sorunlarının giderilmesi,
40. Uluslararası standartlara uygun **Ulusal Orman Envanterinin** tamamlanması,
41. Ülkemizin uluslararası arenada **orman fidanı üretim ve pazarlama merkezi** haline getirilmesi,
42. Ahşap kullanımının yaygınlaştırılması, **yapısal ahşap standartlarının belirlenmesi** ve ahşap yapı mevzuatının düzenlenmesi,
43. **Doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin** tespit, korunma, geliştirme ve izlenme çalışmalarının sürdürülmesi,
44. Orman köylülerinin gelir seviyelerinin artırılması için **odun dışı orman ürünlerinin** çeşitlendirilmesi ve **tarımsal ormancılığın** teşvik edilmesi,
45. Tarımsal üretimde ve ormancılık faaliyetlerinde **yenilenebilir enerji sistemleri kullanımının** yaygınlaştırılması,
46. Başta **çiftçilik** olmak üzere tarım ve ormancılık sektöründe yürütülen faaliyetler için **meslek standartlarının** oluşturulması, çiftçilik **mesleki eğitim kurumlarının** açılması ve eğitim alan gençlerin teşvik edilmesi, tarım ve ormancılıkta mesleki eğitimin geliştirilmesi,
47. **Organik ve organomineral gübre üretiminin** ve kullanımının teşvik edilerek kimyasal gübre ithalatının ve çevre kirliliğinin azaltılması, biyolojik ve biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması,
48. **Üretici örgütlerinin** girdi temini, üretim ve pazarlama aşamalarında etkinliklerinin arttırılması için yönlendirilmesi,
49. **Gıdada bilgi kirliliğinin** tanım ve çerçevesinin belirlenmesi, bilgi kirliliği çıkaranlara cezai yaptırım uygulanması için yasal mevzuatın çıkarılması,
50. **Beslenme okuryazarlığının** artırılması,
51. **Gıda kayıp ve israfının** önlenmesine yönelik ulusal politikaların geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası iş birliklerinin artırılması,

52. **Gıdada taklit ve tağşiş cezalarının** etkin caydırıcılığı için mevzuatta düzenleme yapılması,
53. **Deneyim ve teknik bilgi değişimi** amaçlı uluslararası projelerin teşvik edilmesi,
54. Orman içi ve kenarındaki mesken ve iş yeri ruhsatlandırılmalarında **yangın güvenliği** açısından gerekli yasal düzenlemelerin oluşturulması,
55. Orman yangınlarına müdahalede **yüksek teknoloji ve yapay zekâ** uygulamalarının kullanılması,
56. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen tarım ve ormancılık faaliyetlerinde denetimli serbestlik kapsamında **kamuya yararlı işte çalışma cezası** alan hükümlülerin kullanılması,
57. **Çölleşme ve erozyonla mücadelenin** etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi, uluslararası kuruluşlarla etkin iş birliği yapılması,
58. Tarım sektörünün en önemli problemi olan risk ve belirsizliğin azaltılması için **gelir garantili ürün sigortasının** çıkarılması,
59. Tarım, orman ve suyun yönetiminin aynı çatı altında toplanmasından doğan sinerjinin bölgesel dinamiklerle en etkin şekilde ekonomiye yansıtılması için **bölge veya havza bazlı yönetim** modeline geçilmesi,
60. Bir sonraki Tarım Orman Şûrası'nın **2024** yılında toplanması,

önerilmiştir.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı